

Oikeusministeriö

Asia: HE 24/2024 vp

Tausta

Oikeusministeriö asetti 23.10.2023 kuluttajariitalautakunnan toiminnan kehittämistarpeita koskevan selvityshankkeen. Selvityshenkilöksi määrättiin varatuomari Irene Luukkonen. Kuluttajariitalautakunnan toiminnan kehittäminen on osa pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaa.

Selvityksessä arvioidaan kuluttajariitalautakunnan asemaa osana erilaisten riidanratkaisumenettelyjen kokonaisuutta sekä sitä, miten kuluttajariitalautakunnan toimintaa tulisi kehittää erityisesti käsittelyaikojen lyhentämiseksi. Pyrkimyksenä on kuluttajien oikeusturvan parantaminen, jossa ratkaisun saaminen kohtuullisessa ajassa on keskeisessä asemassa.

Selvitys sisältää useita ehdotuksia lautakunnan menettelytapojen kehittämiseksi muun muassa tehostamalla valmistelua ja asettamalla määräaika valituksen tekemiselle. Lautakunnan sisäisiä menettelytapoja koskevien ehdotusten lisäksi esitetään kartoitettavaksi mahdollisuutta sijoittaa kuluttajaneuvonta ja kuluttajariitalautakunta samaan organisaatioon.

Myös lautakunnan toimialueen supistamista ehdotetaan harkittavaksi. Esimerkiksi yksityishenkilöiden väliset asuntoasioita koskevat riita-asiat voisi selvityksen mukaan olla tarkoituksenmukaista rajata pois lautakunnan toimivallasta samoin kuin riita-asiat, joissa toimivalta on päällekkäinen FINEn ja sen Vakuutus- ja Pankkilautakunnan kanssa.

Lisäksi ehdotetaan, että lautakunnan ratkaisujen noudattamista tehostettaisiin lisäämällä aiheesta käytävää yhteiskunnallista keskustelua.

Lausuntonne koskien selvityshenkilön ehdotusta kuluttajariitalautakunnan ja kuluttajaneuvonnan sijoittamisesta samaan organisaatioon:

Omakotiliitto kannattaa selvityksen ehdotusta yhdistää kuluttajariitalautakunta ja kuluttajaneuvonta samaan organisaatioon.

Lausuntonne kuluttajariitalautakunnan menettelytapoja koskevista ehdotuksista:

Omakotiliitto kannattaa selvityksen ehdotuksia menettelytapojen kehittämiseen.

Huomiona Omakotiliitto tuo esiin, että valituksen määräajan käyttöönotto ja määräajasta viestiminen tulee olla kuluttajalle selkeää ja näkyvää. Kuluttajariitalautakunnan toiminnan kehittämisessä tulee varmistaa, että menettelytapojen kehittäminen ei vaaranna päätösten laatua, ja että digitalisaatio ei syrjäytä heikommassa asemassa olevia kuluttajia. Maksuttomuuden säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää.

Lausuntonne kuluttajariitalautakunnan toimialueen supistamista koskevista ehdotuksista:

Omakotiliitto kannattaa päällekkäisten menettelyjen osalta toimialueen supistamista.

Ehdotukset sisältävät myös yksityishenkilöiden välisten asuntokauppariitojen poistamisen kuluttajariitalautakunnan toimialueesta. Asuntokaupoissa on usein kyse merkittävästä taloudellisesta sitoumuksesta. Jos kuluttajariitalautakunnan toimialuetta tämän osalta supistetaan, tulee tätä päätöstä ennen olla korvaava maksuton tapa sovittella yksityishenkilöiden asuntokauppariitoja.

Lausuntonne ratkaisujen noudattamista koskevista ehdotuksista:

Omakotiliiton kanta on, että ratkaisuja tulee noudattaa.

Muut

Omakotiliitto näkee, että selvityksestä puuttui selkeä ehdotus päätösten rakenteen kehittämiseen. Nykytilanteessa ratkaisupäätöksestä on tai voi olla vaikea erottaa eri osaluonteita ja varsinaista ratkaisua. Omakotiliitto ehdottaa, että ratkaisupäätöksen rakennetta kehitetään ja se toistuu kaikissa ratkaisuissa samanlaisena. Ratkaisunrakenne voi esimerkiksi olla 1 asiaselostus, 2 ostajan perustelu, 3 myyjän perustelu, 4 ratkaisun perustelu, 5 lautakunnan ratkaisu